

N:o 347.

Af Herr **Jöns Pehrsson:** Med förslag till ändringar i 6:te, 9:de, 12:te och 53:dje §§ Riksdags-ordningen.

Att den rättmätiga förhoppning, stora och högljudda glädje, Svenska folket kände, då nu gällande Riksdags-ordning blef antagen, så snart skulle få tillfälle att utbyta sig i djupaste vemod öfver de felslagna förhoppningar man gjort sig på goda frukter af den antagna Riksdags-ordningen, är djupt smärtsamt för alla dem som älska sitt fosterland och med allvar söka dess utveckling, och akta samt vörda menniskorätt högre än inbillade företräden sins emellan, är för dem som hafva nog klart öga, veta att vi alla dödlige äro lika inför den Eviges rättvisa domstol. Det är för den verkliga redlige medborgaren det svåraste bekymmer som kan uppstå, att erfara att inga frukter äro möjliga att åstadkomma för folkets väl genom nu gällande Riksdags-ordning. Detta bevisar fullkomligt att den måste vara bygd på en falsk och murken grund, som ej kan ega bestånd. Det torde alltså gå denna byggnad som det går med hvarje annan, som är byggd på lösan sand; — den eger icke bestånd; — den ramlar ned vid första starka oväder. Det är så skrifvet i den Eviges rådslag; och att allt människoverk förgås, som icke är bygd på grundvalen af menniskorätt, grundadt på likhet inför den Evige.

Att Riksdags-ordningen ej är bygd på denna grund lär ingen våga påstå. Den har uppställt penningen lik en guldkafe, kring hvilken man dansar lika obekymrad som Israeliterne i öknen i Moses tid. Har man penningar då har man människovärde, desto flera desto mera. Denna falska grundsats med sin mot allt sundt förnuft, rent samvete och Guds ord stridande medför nödvändigt samhällets demoralisation och snara un-

dergång. Undergång har aldrig uteblifvit för det folk, som taxerar det af Gud nedlagda förståndet i människan efter det värde guld det eger. Ordet står fast att den Gud vill förgöra, den slår han med blindhet; är beslutet sådant för arma Sveriges folk? Många förhållanden tyda derhän! Hvad är det som förblindar? Jo penningen; det röda guld; den magt som afgrundsanden efter Biblens historia försökte blända och förföra Guds egen son med. Det är denna penningemagt, den fienden, som snart nog torde hafva förstört ett älskadt fritt Sverige, och tvingat dess söner och döttrar att öfvergifva sitt kära fosterland. Penningens dyrkare synas vara så förblindade af guldets magt, att de helt och hållet förglömt att äfven en annan magt finnes, — folkmagten och folkviljan. Detta är en magt, som ingen i längden saklöst trotsar. Händelserna inom Riksdagen den 3 April 1869 komma troligt att i häfderna förvaras och hafva i det närmaste anledningen till denna motion, som också ganska säkert skall hånas och begäbbas af samma Riksdags majoritet, der man ej hade mer än en minoritet af 4, (säger fyra nej,) att lemna åt de folkvalda ombudens majoritet af 120 nej i samma fråga.

Här är förut sagdt, att Riksdags-ordningen är bygd på lösan sand; den falska grunden penningevärde i stället för människovärde, och att byggnaden förr eller sednare måste ramla omkull. Mätte detta fall ske på det lugnaste sätt, på den fria öfvertygelsens väg, och ögonen öppnas på dem det vederbör medan tid till sådana folkliga eftergifter att människovärde i stället för penningevärde blir gällande och olyckan afvärjas som står för dörren, icke det den minsta, att folkets kraftigaste armar öfvergifva ett land, som behöfde tre gånger de arbetande krafter det har.

Då man har erfarenhet om de intetsägande resultat, som den nu snart fulländade tre års riksdagsperioden åstadkommit i ersättning för de kostnader af mera än 1½ million och de cirka 120,000 dagsverken, kan icke förvåningen med ord uttalas. Det är i sanning en stor lycka att flertalet af Sveriges allmoge icke känner rätta förhållandet. Att några mot hvarandra stridande elementer måste finnas inom samhället är alldeles klart. Hvilka äro dessa elementer? jo på ena sidan folkviljan uttalad på grund af människorätt, efter Guds lag nedlagd i hvarje ädelt människobröst, och på andra sidan penningemagtens vilja förenad och associerad med embetsmän och understödd af inbillad börsaristokrati och fåfånga, inbillade tvetydiga förmenta företrädesrättigheter. Hvilken har nu rätten på sin sida? Svaret är: älska din nästa såsom dig sjelf! och håll din broder för din like, och besinna de ord, som ljuda vid grafven: »af jord är du kommen, jord skall du åter vardas.» Hölle man sig strängt härtill torde striderna blifva mindre, och det samhälle, som icke rättar sig härefter, kan aldrig få

någon välsignelse, och om ej fosterländska män i våra dagar rädda ett Sverige nu som i Engelbreckts, Sturarnes och Gustaf Wasas dagar, så kan möjligen ett betryck uppstå, som i längden blifver olidligt, men nu lätt kan afhjelpas genom ordets magt på öfvertygelsens väg, om man i rätt tid vill lyssna dertill och förena sig och vara bröder samt likställiga medborgare, då åter Svea land kan blomstra, om penningen blir återförd till sin bestämmeelse tjänande platsen.

Betraktar man de försök herrarne med de 80,000 R:drna och deras själsfränder gjort i hvarjehanda frågor vid denna riksdag, jag påminner om »Brudgåfvan», njuggheten i anslag till en half million hungrande landsmän, ändringen i 72 § Regeringsformen, anslaget på 442,000 R:dr, tvänne års bankovinsts tagande från Banken, pensioner till noblessens döttrar, hvilka hafva rika Statsråd till anhöriga, försöket mot tryckfriheten, försöket med utsträckt värnpligt utan roteringsbördans lättande m. m., — torde vara hög tid fråga, om de anse sig vara beredvilliga pruta och jemka med sig.

Att Regeringen tyckes hafva för afsigt att uteslutande genomdrifva sina åsichter med tillhjälp af 80,000 r:drs-herrarne bådar icke godt. Den aktningvärdade majoriteten 120 röster torde icke vara så alldeles att förakta, utan torde deras åsichter förtjena något afseende, då det är röster från massan af folket.

Ehuru det blir ett fruktlöst försök att få ändring i Riksdags-ordningen rörande valbarhet till ledamot i Första Kammaren och sådana försök komma att anses såsom barnsligheter, och de, som der innehafva magten i alla evigheter, icke behöfva gå in på någon förändring. Det är och förblifver omöjligt få ändring hvarken i grundlagen eller den minsta lagparagraf, om icke fosterländsk enighet intager sinnena för det rätta och sanna. Det är till och med förlåtligt, att sakerna gestaltat sig som de gjort. Det är ju helt naturligt, nästan ren nödvändighet, då desse Statsråd, desse generaler, desse presidenter, desse landshöfdingar kanske från sin vagga lefvat i ståt och öfverflöd, aldrig erfarit, hvad den verklige arbetaren fått göra, för att förtjena en enda riksdaler på landets jord- och bergsbruk m. m. Vidare äro de så beroende af den högsta viljan i landet, som ännu mindre har reda på arbetarens ställning, att det vore för mycket begärdt, att dessa förtroende-tjenstemän skulle kunna ställa sig på folkets sida eller motsäga dem, hvaraf de äro i beroende; hvartill sådant kunde leda visar en episod under 1868 års riksdag. Dessutom är det mycket onaturligt, att Statens tjenare sjelfve få bestämma sin aflöning, lika onaturligt som det blefve om den enskildes tjenare finge sjelf bestämma sin aflöning. Det blir i sådana fall icke allenast en ren nödvändighet, utan ock en välgärning, att befria sådana förtroende-tjenstemän från valbarhet till riksdagen. De hafva vis-

serligen nu friheten att afsäga sig, och det visar sig också att det stora ombyte, som skett till denna riksdag, icke har förbättrat ställningen, hvadan man kan antaga att de bästa afgått, som sett sina bemödanden missaktas.

Att qvarhålla en grundlag, som gör det omöjligt för Svenska folket att välja den aktningsfulle, redbare medborgaren endast för det han saknar 80,000 R:drs fastighetsvärde eller icke har 4,000 R:drs årlig inkomst, vore icke förlåtligt, och efterverlden skall döma den hårdt, som påstår detta, om han undgår sin dom i närvarande tid.

Ännu en omständighet, som gör det nödvändigt att borttaga eller förminska valcensuren för valbarhet till Första Kammaren, visar sig i de många afsägningar och den svårighet, som yppat sig att få återvalda män, som ega förtroende, och slutet skulle blifva snart nog att Första Kammarren komme att bestå till största delen af i Stockholm eller dess närhet bosatte högre embets- och penningemän. De må vara huru kloka och rättrådiga som helst, så sakna de dock kännedom om behofvet i många orter af landet.

Det torde vara en vigtig omständighet att Första Kammarens ledamöter måste komma i åtnjutande af arfvode och reseersättningar, om man skall antaga att icke alltför tätt ombyte kommer att ega rum; och det måste vara en stor orättvisa, att dessas arbeten ej skola betalas likt allt annat arbete; hvarför man anser att arfvode bör dem meddelas i likhet med Andra Kammarens ledamöter. Den långa tjenstetiden, 9 år, är alltför lång. Om någon valkorporation misstagit sig och insatt någon som ej motsvarar förtroendet, kunde en sådan göra mera skada på 9 än 6 år.

Af motiverna torde finnas att man helst skulle borttagit all censur, men då åtskilliga torde finnas, som ej förmå fatta annat än att sådant skulle medföra vådliga följder, har man måst frånträda denna rättvisa och endast nedsätta valcensuren till det belopp, att ingen skall kunna påstå deraf kan följa någon våda. Följande förändring yrkas i nu gällande grundlag, Riksdagsordningen:

6 §.

Första Kammarens ledamöter skola för en tid af sex år utses. (För öfrigt bibehålles §:ns lydelse.)

9 §.

Till ledamöter i Första Kammarren kunna endast väljas män, som uppnått 35 års ålder, bekänna kristna protestantiska läran, råda öfver sig sjelfve och sin egendom, bo inom Sverige och åtnjuta Svensk medborgare-rätt samt ega och minst ett år före valet i riket bott och egt fastighet för

minst 40,000 R:drs taxeringsvärde eller ock till Staten skattat och under tid som nyss sagdt är skattat för minst 2,000 R:drs årlig inkomst af kapital eller arbete. (För öfrigt bibehålles denna §:s lydelse) men med följande:

(nytt moment)

Dock varda ej sådana förtroende-tjenstemän valbara, hvilka uppräknas i Regeringsformens 35 §, så länge de sin tjänst innehafva.

12 §.

Bör få lika lydelse som nuvarande 23 § rörande arfvode och reseersättning, som bör blifva lika för alla ledamöterna i Första och Andra Kamrarne.

(Nytt moment i denna § bör lyda):

Vill någon befattningen sig afsäga eger han det göra vid valtillfället eller så länge det landsting eller stadsfullmäktige äro samlade, som valet förrättat, hvilka böra den valde underrätta och inhemta dess svar. Sedan må ingen afsägelse ske, utan att den Kammare, den valde tillhör, godkänner afsägelsen under pågående riksdag, eller sådana lagliga hinder finnas, som äro uppräknade i 21 § (i oftanämnda) Riksdags-ordningen.

53 §.

Torde utgå hvad som handlar om Statsrådets deltagande i Kamrarnes beslut.

I den händelse, att hufvudprinciperna i förslaget gillas, torde Konstitutions-Utskottet verkställa den redaktionsförändring, som alltför väl erfordras.

Om remiss häraf till Höglof. Konstitutions-Utskottet anhålles.

Stockholm den 6 April 1869.

Jöns Pehrsson,
från Kronobergs län.

Rättelser

uti

motionen N:o 347 i Andra Kammaren.

Sid. 7, rad. 11	uppfir.	står:	valcensuren	—	läs:	valcensus
" " " 14	nedifr.	"	censur	—	"	census
" " " 11	"	"	valcensuren	—	"	valcensus
